AUT, XLVIII, 2010, p. 145-169

OICONIME BĂNĂȚENE SLAVE DE ORIGINE ANTROPONIMICĂ

de

Vasile FRĂȚILĂ

O parte a oiconimelor slave din Banat sunt de origine antroponimică. Ele provin de la nume întregi, laice sau calendaristice sau de la hipocoristice, indicând pe proprietarul locului sau pe întemeietorul aşezării respective, fiind, de cele mai multe ori, derivate cu ajutorul unor sufixe adjectivale posesive: *-ov-/-ev-* (cf. *Borlova*, *Liubcova*, *Stanciova* etc.), *-j-* (*Liuborajdea* < *Ljuberad* + *-j-*), *-in* (*Bogâltin*, *Berini*, *Izvin* etc.), *-inĭci* (*Balinț*, *Belinț*, *Belotinț*, *Budinț*, *Nicolinț* etc.), **-ĭsk-ica* >*-ština* > *šnica* (*Petroşniţa* < **Petrov(ĭ)skica*) etc.

1. *Derivate cu suf.* ***-ov-***

Specific limbilor slave, sufixul *-ov* s-a dezvoltat din genitivul singular al substantivelor cu tema în *-u*[1], şi, foarte rar, din genitivul plural[2]. Derivatele cu sufixul *-ov* preiau în slavă funcția adjectivelor posesive reprezentată de genitivul singular când este vorba de animate[3]. Deja în slava comună, sufixul *-ov* forma adjective nu numai de la substantivele cu radicalul în *-u*, ci şi de la alte substantive masculine cu radicalul tare sau moale. Mai târziu, fenomenul s-a extins şi asupra femininelor cu radicalul în *-(j)a*. După consoanele dure, sufixul avea forma *-ov*, iar după cele moi, *-ev*. După cum se ştie, sufixul *-ov* se ataşează nu numai la animate, formând adjective posesive, ci şi la inanimate, de data

[1] Vezi Al. Graur, *Nume de locuri*, Bucureşti, EŞ, 1972, p. 87.

[2] Vezi F. Nieckula, *Nazwy miejcowe sufixami* ***-ov-, -in-*** *na obszarze Wielkopolski i Małopolski*, Wrocław, 1971, p. 33 (*apud* Elke Saβ, *Ortsnamen mit den Suffixen* ***-ov-*** *und* ***-in*** *Altsorbischen*, în „Namenkundliche Informationen", Beiheft 5, Karl-Marx Universität, Leipzig, 1983, p. 6.

[3] W. Vondrácк, *Vergleichende slavische Grammatik*, I, Gőtingen, 1926, p. 523; Elke Saβ, *lucr. cit.*, p. 6.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

aceasta primind alte semnificații, indicând materia sau stofa din care este fabricat ceva, asemănarea sau apartenența. Ataşat la numele de arbori, el desemnează esența de copaci din care e formată o pădure[4].

În ce priveşte genul derivatelor cu sufixul *-ov*, acesta poate fi masculin, feminin sau neutru, în funcție de substantivul pe care îl determină şi/sau pe care vorbitorul îl are în minte[5].

BLAJOVA, sat, comună – TM.

Primele atestări: 1462 *Balasfalua*, 1471 *Balasfalwa*, 1488 *Balázsfalva*. Formele de mai sus se explică din antrop. magh. *Balas* < lat. *Blasius*, nume de sfânt creştin + *falva*, formă posesivă de la magh. *falu* „sat", însemnând deci „satul lui Balas".

Începând din secolul al XVIII-lea, numele localității are aspect slav, fiind prevăzut cu sufixul slav *-ev-/-ov-*: 1717 *Blaschevo*, 1723-1725, 1761 *Plaschova* (pe hărți), *Blazsova*, 1851 *Blasova* (Suciu, DILT I 84).

Forma românească, *Blajova*, este un derivat cu suf. slav *-ova* de la un antroponim românesc *Blaj*, cu o frecvență foarte ridicată (6773, din care numai în Banat 753 – DFNFR 258) sau slav (cf. srb. *Blaž*, *Blaža*, *Blaže*, *Blažo* – Grković 37; bg. nb. *Blaž*, *Blažen*, *Blažo* – Ilčev 77).

În ceea ce priveşte antrop. rom. *Blaj*, acesta provine fie din slav. *Blaž* (< lat. *Blasius*, ca şi magh. *Balas*), fie dintr-un hipocoristic slav omofon – *Blaž* –, format din radicalul **Bla-*, detaşat din nume ca: *Blagoje*, *Blagomir*, *Blagoljub* etc. + suf. *-ž-*.

BORLOVA, sat, comuna Turnu-Ruieni – CS.

Atestări documentare: 1519 *Borlova*, 1617 *Barlova*, 1640 *Borlova*, 1699 *Berlova*, 1715 *Porlova*, 1619 *Birlova*, 1829, 1840 *Borlova*, 1913 *Borló* (Suciu, DILT I 95).

Oiconimul nostru este un derivat cu suf. slav *-ova*, din tema *Borl-* (cf. şi antrop. *Borla* sau *Borlea* – Pătruț, OR 97; vezi şi Petrovici, SDT 221), formată, la rândul ei, de la radicalul **Bor-*, detaşat din *Borivoj*, *Borisav*, *Borislav*, *Boribor*, *Boriljub* etc. (cf. srb. *Bora*, *Bore*, *Boro* – Grković 42, bg. nb. *Bora*, *Bore*, *Boro* – Ilčev 84) + suf. *-l-*.

BRATOVA, sat, comuna Târnova – CS.

Prima atestare: 1955 *Bratova*.

Derivat cu suf. slav *-ova* de la *Brat*, *Brata*, *Brate* (DFNFR 330); cf. şi srb. *Brat*, *Brata*, *Brate*, hipocoristice de la *Bratibor*, *Bratislav*, *Bratimir* etc. – Grković 45-46, bg. nb. *Brat*, *Brate*, *Brato* < *Bratoslav*, *Bratimir* etc. – Ilčev 88.

---

[4] Vezi Emil Petrovici, *Daco-slava*, în „Dacoromania" X_2 (1943), p. 261.

[5] Franz Miklosich, *Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen*, Heidelberg, 1927, p. 125; Elke Saβ, *lucr. cit.*, p. 7. Vezi şi Vasile Frățilă, *Nume de locuri din Banat formate cu sufixul* ***-ov***, în idem, *Contribuții lingvistice*, Timişoara, Editura de Vest, 1993, p. 152.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

CIACOVA, oraş – TM.

Atestări: 1335 *Csaac*, 1334 *Chag*, 1335 *Csak*, 1370 *Tothcsaak*, 1397 *Csaak*, 1421 *oppidum (sub castro) Chaak*, 1516 *castrum Csaak*, 1828 *oppidum Csakovár*, 1851 *Csákova*, *Csakovár*, 1913 *Csák* (Suciu, DILT I 146).

Toponim slav, format cu suf. *-ova* de la un antroponim *Ceacu* sau *Ceaca*, înregistrat de Iordan, DNFR 108, *Ciacu* (*ibidem* 121); cf. şi srb. *Čaka* – Grković 332, bg. nb. *Čako*, bg. n. fam. *Čakov* – Ilčev 534.

Tot formaţie slavă de la un antroponim îl consideră şi Kiss Lajos, FNESZ I 301.

Tothcsaak înseamnă ‘Caacu Slovac’ (< magh. *toth* = slovac).

G. Kisch, *Das Banat* 35, îl derivă de la numele de persoană magh. *Csák* (sinonim cu rom. *Piscu*).

Forma *Csakovár*, înregistrată la 1828, datorată administraţiei maghiare, are aceeaşi tentă de maghiarizare pe care o constatăm şi în cazul oiconimelor *Bakóvár*, pentru *Bacova* sau *Darovár* pentru *Darova*, prin înlocuirea lui *-ova* cu magh. *vár* ‘oraş’.

Numele iniţial al localităţii, după cum o dovedesc documentele, coincide cu antroponimul, fără a fi derivat cu suf. *-ova* (Creţan-Frăţilă 26). Forma sufixată apare (în materialele cartografice) doar începând cu secolul al XVIII-lea (DTB II 52).

CICLOVA MONTANĂ, localitate componentă a oraşului Oraviţa – CS.

Atestări: 1437 *Csiglobanya*, 1464 *Cseglo*, 1537 *Chyglova*, 1691 *Csiklo*, 1690-1700 *Csiklova*, 1717 *Siklova*, 1828 *German Csiklova*, *Csiklovár*, 1851 *Német Csiklova*, *Csiklovár*, 1913 *Csiklobánya* (Suciu, DILT I 148).

Primul element al toponimului compus, *Ciclova*, este de origine slavă, format de la un antrop. rom. *Cicle*, *Ciclu* sau de la sl. *Čiklo* (cf. bg. *Čiko* nb., *Čikov*, *Čikovski* n. fam., *Čikčo* nb., *Čikčev* n. fam. – Ilčev 542). Ulterior, s-a format un derivat adjectival posesiv cu suf. *-ov*, şi numele satului a devenit *Ciclova*.

Denumirea *Ciclova Montană* este destul de nouă şi apare doar în 1919 (DTB III 54-55). *Csiklobanya*, numele unguresc de la 1437 înseamnă „Baia Ciclea”, iar *Csiklóvár* reprezintă aceeaşi tendinţă de maghiarizare a numelui româno-slav, ca în cazul *Bakóvár* pentru *Bacova* sau *Csakovár* pentru *Ciacova* (vezi *supra*).

CICLOVA ROMÂNĂ, sat, comună – CS.

Prima atestare datează din 1828 *Csiklova*, *Csiklóvár*. Alte atestări: 1851 *Oláh Csiklova*, *Csiklóvár*, 1855 *Cameral Csiklova*, *Román Csiklova*, 1913 *Csiklovafalu* (Suciu, DILT I 148).

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Toponim compus din *Ciclova* (vezi *supra*) + determ. adjectival *Română*.

CIUDANOVIȚA, sat, comună – CS.

Prima atestare: 1538 pred. *Chwdanowycza*. Următoarele atestări: 1690-1700 *Csudanovecz*, 1737 *Tschudanivitz*, 1828 *Csudanovitz*, 1851 *Csudanowecz*, 1913 *Csudafalva* (Suciu, DILT I 152).

După DTB II 70, oiconimul cărăşean este un toponim slav *Čudanovica*, provenit din antrop. *Čudan* (< adj. *čudinŭ* „uriaş" care stă la baza antroponimului românesc cu circulație mai ales în Moldova < *čudŭ* – Iordan, *Top. rom.* 505) + suf. *-ovica*. Proveniența antroponimică < sl. *čudinŭ* este acceptată şi de Ioniță, *Nume* 80, care, pe bună dreptate, susțin autoarele DTB II 70, se îndoieşte de posibilitatea derivării toponimului dintr-un **Ciudanova*, caz în care am avea a face cu o roire, cum presupune Petrişor, *Ciudanovița* 86.

În limba sârbă este atestat antrop. *Čudan*, pe care Grković 210 îl derivă din radicalul *čud* + suf. *-an*. Acesta poate proveni şi de la hipoc. *Čuda* (< *Čudomir*, *Čudomil*), consemnat de cercetătoarea sârbă (*op. cit.*, 210) cu suf. *-an*. Şi Ilčev 547 notează un *Čudo*, prenume bărbătesc, care, la rândul lui, trebuie să fie un hipocoristic de la *Čudomir*.

Formele *Csudanovecz*, *Čudanovitz* par a indica un sl. *Čudanovičĭ* (< *Čudan* + *-ovičĭ*). Forma actuală s-ar putea datora apropierii de toponimele formate cu *-ovica*.

CLICIOVA, sat, comuna Bethausen – TM.

Prima atestare: 1453-1454 *Clechowa*. Următoarele atestări: 1539 *Klychowa*, 1596 *Klachowa*, 1598 *Klechowa*, 1599 *Klichowa*, 1717 *Kliskó*, sec. XVIII *Clichowa*, 1828 *Klitsova*, 1851 *Klicsova* (Suciu, DILT I 157).

După DTB II 87, oiconimul este slav sau sârbesc: *Kličova* (< antrop. *Kličo*, cf. srb. *kličo* „om care încărunțeşte" + suf. *-ov-*).

DAROVA, sat, comună – TM.

După Suciu, DILT I 191, localitatea a fost întemeiată în 1787, pe seama coloniştilor germani sosiți din regiunile Silezia şi Würtenberg. La 1828 şi 1851 este menționată sub forma *Daruvár*. Toponimul nostru este însă mai vechi, prima atestare datând din 1718: *Darowar* (DTB III 4).

După I. Pătruț[6], oiconimul bănățean este un derivat (slav) de la un antroponim care există şi la români: *Daru(l)*, *Darea*; cf. însă şi bg. *Dáro* nb., *Darjo* – Ilčev, scr. derivat *Daroje* nb., *Darojić* n. fam. (RJA). Ca nume bărbătesc, *Daro* este atestat şi de Grković 73, considerat un hipocoristic de la *Božidar*, *Darosav*, *Daroslav*.

[6] *Note de onomastică*, CL, XXIV (1979), nr. 1, p. 46.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

După cum arată Malvina Pătruț[7], *Darova*, ca şi *Bacova*, localităţi înfiinţate în secolul al XVIII-lea, cu acelaşi nume şi în limba şvabilor locali, au avut ca nume oficiale formele maghiarizate *Daruvár* şi *Bakóvár*, prin încadrarea lor în grupul derivatelor cu componentul *-vár* „cetate” (cf. *Végvár*, *Zsidóvár*, formele maghiare foste şi oficiale, ale localităţilor Tormac şi Jdioara, din acelaşi judeţ). *Daruvár* a fost apoi acceptată, sub forma *Daruvar*, ca formă oficială imediat după Unire.

GIURGIOVA, sat, comuna Goruia – CS.

Primele atestări: 1285 *Gyreung*, 1394 *Gyreg*, 1404 *Gyurgyew*. Sub administraţia austriacă este menţionată sub formele: *Zsurzsova* 1738; *Schurschova* 1785, iar sub administraţia maghiară poartă numele oficial *Krassószentgyorgy* 1913 (Suciu, DILT I 263).

Toponim slav, format cu suf. *-ova*, de la antrop. rom. *Giurgiu* (cf. şi srb. *Đurđe* – Grković 89; bg. *Džurdžo*, *Džurdža* nb., *Džurdžov*, *Džurdžev* n. fam. – Ilčev 169).

HERNEACOVA, sat aparţinător de oraşul Recaş – TM.

Atestări: 1346 *Aranyaso*, *Aranyasa*, sec. XV *Haranag*, 1477 *Hernyakfalva*, *Hernyakovczi*, 1723-1725 *Arankoszelo* (harta Mercy), 1761 *Hernakova*, 1858 *Hernyakova*, 1851 *Aranyág*.

Toponim slav, format cu suf. *-ova*, de la un antrop. *Herneac* (*Herneag*, *Hârneag*, *Harnag* – cf. *Harnagea*, DOR 293 s.v. **Harn*) (DTB V 8; Creţan-Frăţilă 64)[8].

IANOVA, sat, comuna Remetea Mare – TM.

Atestări: 1333 *Jenev*, 1334 *Jeno*, *Hyeno*, 1370 *Jene*, 1428-1429 *Jenew*, 1690 *Jenovo*, 1723 *Jenova*, 1761, 1783 *Janova*, 1828, 1851 *Janova* (Suciu, DILT I 301).

Toponim slav, *Ianova* provine din antrop. *Ian* (< *Ivan*) + suf. *-ova* (DTB V 27; Creţan-Frăţilă 333).

LIUBCOVA, sat, comuna Berzasca – CS.

Atestări documentare: 1689 *Lyubkowa*, 1690-1700 *Lyubkova* (Suciu, DILT I 360). Alte atestări: *Dolni Lupkova* 1723-1725; *Dolna Lupkova* 1806; *Alsó Liupkova* 1840 (DTB V 154).

Toponim de origine sârbească, format cu suf. *-ova* de la *Ljubko* (< *Ljub-k-o*) un hipocoristic de la *Ljubodrag*, *Liubomir* etc. (Grković 122-123); cf. şi bg. *Ljuba*, *Ljubka* – Ilčev 310.

Formele sârbeşti *Dolni Lupkova* şi *Dolna Lupkova* amintesc de existenţa unei localităţi omonime „de jos” [< srb. *dolnji*, *-a*, *-o* „inferior, de jos”, ca şi cea maghiară *Alsó Liupkova* (< magh. *alsó* „de jos, inferior”)].

MACIOVA, sat, comuna Constantin Daicoviciu – CS.

---

[7] *Etimologii populare în onomastică*, SO, 3, p. 245.

[8] Cf. şi toponimele maghiare: *Hérnekmajor* şi *Hernyék* (Kiss Lajos I 590) de origine antroponimică slavă, înrudite cu antrop. ceh *Chřěnek*.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Atestări: 1394 *Machwa*, 1406 *Machowa*, 1411 *Macho*, 1577 *Maczova*, 1585 *Maczowa*, *Machyowa* (Suciu, DILT I 372).

Toponim slav: *Mačova* (cf. antrop. bg. *Mačo*, scr. *Maćo*, *Maća*, dar şi rom. *Macea*, *Macia*, *Maciu* – înregistrate de Iordan, DNFR 286), cu redarea în Transilvania şi Banat a suf. *-ev-* prin *-ov-* şi după consoanele moi, ca în bulgară (Petrovici, *Daco-slava* 262; Ioniță, *Nume* 221; DTB VI 4).

PANIOVA, sat, comuna Ghizela – TM.

Atestări: 1717 *Bangeva*, 1723-1725 *Baunioba* (harta Mercy), 1828 *Panyova*, 1913 *Panyó* (Suciu, DILT II 25).

Toponim de origine antroponimică, cf. n. fam. bg. *Panjov*, *Panjovski* (Ilčev 378); cf. şi nb. bg. *Panio* (idem, *ibidem*; Creţan-Frăţilă 208).

PÂRVOVA, sat, comuna Lăpuşnicel – CS.

Atestări: secolul al XV-lea *Parlvo*, 1528 *Porho*, 1566 *Perho*, 1575 *Perhova*, 1598 *Pirhova*, 1717 *Prehova*, 1737 *Pyrhoba*, 1785 *Pirboda*, 1829 *Pirhova*, *Prhova*, 1840 *Pervova*, 1913 *Perhó* (Suciu II 45).

Toponim de origine slavă, format cu suf. *-ova* de la antrop. *Pârvu* sau de la srb. *Prvo* (Grković 159).

PETRILOVA, sat, com. Ciuchici – CS.

Atestări: 1717 *Pensilova* <= Petrilova>, 1723 *Peteryla*, 1761 *Petrilova*, 1785 *Petrilo*, 1828 *Petrilova* (Suciu II 40).

Toponim slav, format cu suf. *-ova-*, de la antrop. *Petrila* < (*Petru* + suf. *-ila*). Cf. şi numele municipiului *Petrila*, jud. Hunedoara.

PETROVASELO, sat aparţinător oraşului Recaş – TM.

Atestări: 1359 *Horuatpeturfalua*, 1471 *Petrova-Salla*, 1723-1725 *Petrova Sello*, 1828 *Petrovosello*, 1851 *Petrovasella*, 1913 *Temespétri* (Suciu II 41).

Numele oficial românesc este de origine slavă, mai exact sârbească, un compus din *Petrova* (< *Petr-* + *-ova*) ‘al lui Petru’ şi *selo* ‘sat’. Atestarea de la 1359 *Horuatpeturfalua* înseamnă ‘Petrisatul Croat’ < magh. *Horuat* (= Horvat) ‘croat’ + *Peturfalua* (< *Peter* + *falua* = falva ‘sat’).

RUSOVA NOUĂ, sat, comuna Berlişte – CS.

Atestări: 1723 *Rusova*, 1785 *Neu-Russova* (Suciu II 89), 1786 *Neu Russova*, 1806 *Neü Rusova*, 1828 *Nova Russova*, 1851 *Új Russova*, 1913 *Újruszolc* (Suciu II 89).

RUSOVA VECHE, sat, comuna Berlişte – CS.

Atestări: 1421 *Rusolch*, 1427 *Rusolcz*, 1550 *Rusocz*, 1611 *Rusova*, 1785 *Ruschova*, *Alt-Russova*, 1796 *Batrin Ruszova* (Suciu II 89).

Cele două oiconime cărăşene compuse conţin ca prim element toponimul slav *Rusova*, format fie de la antrop. rom. *Rus*, *Rusu*, *Ruse* (atestate de Iordan, DNFR 400-401) cu suf. *-ova*, fie de la un hipoc. Slav,

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

cf. srb. *Rus*, *Rusa* (< *Rusimir*, *Rusmir*, *Rusomir* – Grković 174), cu acelaşi sufix.

Antroponimele româneşti *Rus*, *Rusu*, *Ruse* pot fi nişte hipocoristice de la *Rusalim* sau pot proveni din apel. *rus* „persoană originară din Rusia", de la adj. *rus*, *-ă* „de culoare roşie, roşcat" sau, în sfârşit, pot fi nişte hipocoristice preluate din limbile slave.

SÂRBOVA, sat, comuna Racoviţa – TM.

Atestări: 1717 *Sirbova*, 1828, 1851 *Szirbova*, 1913 *Szirbó* (Suciu II 137).

Toponim hibrid provenit din antrop. rom. *Sârb(u)* + suf. *-ova* (Creţan-Frăţilă 328).

STANCIOVA, sat aparţinând de oraşul Recaş – TM.

Atestări: 1456, 1718 *Stanschevo*, 1723 *Stanzoboszla*, 1761 *Stancsova*, 1828 *Stantsova*, 1851 *Stancsova* (Suciu II 143).

Toponim hibrid format din antrop. rom. *Stanciu* + suf. *-ova* sau un împrumut direct din sl. *Stančeva* > *Stančova* (Creţan-Frăţilă 71).

STĂNCILOVA, sat, comuna Şopotu Nou – CS.

Prima atestare: 1829 *Sztancsilova* (Suciu II 143).

Toponim hibrid provenit din rom. **Stăncilă* (< *Stanciu* + suf. *-ilă* sau *Stancu* + *-ilă*) + suf. sl. *-ova* sau împrumut direct din sl. **Stančilova*.

TINCOVA, sat, comuna Sacu – CS.

Atestări: 1411 *poss. Tinkova*, 1429 *poss. Also Tinko*, 1464 *psedium Tynko*, 1431 *villa Tiynkowa*, 1559 *Tynkova*, 1572 *Tynkova*, 1638 *Tinko*, 1828, 1851 *Tinkova* (Suciu II 194).

Toponim slav format de la antrop. rom. *Tinca* (DOR 48) sau *Tincu* (Iordan, DNFR 452) + suf. *-ova*; cf. şi bg. *Tinko* (Ilčev 484), srb. *Tinko* (Grković 194), un hipoc. de la *Konstantin*, cf. srb. *Tina*, *Tinko* (Grković 194).

VASIOVA, localitate subordonată municipiului Reşiţa.

Atestări: 1544 *Whezyowa*, 1597 *Alsó-Vasziova*, 1690-1700 *Vasziova*, 1828-1851 *Vasziova*, 1913 *Vassafalva* (Suciu II 238).

Toponim slav, format de la *Vasia* sau *Vasiu* (cf. şi bg. *Vasjo*, hipoc. de la *Vasil* – Ilčev 103), cu suf. *-ova*.

VOISLOVA, sat, comuna Zăvoi – CS.

Atestări: 1397 *Wazylyowa*, 1430 *Woyzlawa*, 1544 *Whezyowa*, 1580 *Veizlova*, 1603 *Voizlova*, 1690-1700 *Voiszlova*, 1829 *Vaiszlova*, 1840 *Voislova*, 1913 *Szernybalazsd* (Suciu II 250).

Toponim de origine antroponimică, cf. srb. *Vojislov*, variantă dialectală a lui *Vojislav* (Grković 56), prin apropiere de toponimele formate cu ajutorul sufixului *-ova*.

În perioada stăpânirii romane, localitatea purta numele *Pons Augusti*, *Statio Pontis Augusti* (Suciu II 250). Forma oficială ungurească de

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

la 1913 este un toponim compus din numele districtului *Szöreny* (redat greşit) = Severin + top. **Balazsd* (< antrop. *Balazs* + suf. top. magh. ieşit din uz *-d*).

VUCOVA, sat, comuna Chevereşu Mare – TM.

Atestări: 1717 *Vukowo*, 1723-1725 *Wakova*, 1828 *Vukova* (Suciu II 258).

Toponim slav de origine antroponimică, provenit din antrop. rom. *Vuc* (< srb. *Vuk* < *vuk* „lup") sau din srb. *Vuk* + suf. *-ova*. La 1913, administraţia maghiară i-a spus, prin etimologie populară, *Temesvukovár*, adică „cetatea *Vuk* din judeţul Timiş", magh. *vár* „cetate". Vezi şi *Bakóvár*, *Darovár*, *Csákovár* pentru *Bacova*, *Darova*, *Ciacova*.

LUCACEVĂŢ, sat, comuna Sicheviţa – CS.

Pe teritoriul Banatului se găseşte şi un oiconim format cu suf. *-ov-*, devenit *-ev-* după sunete muiate. Este cazul numelui localităţii ***LUCACEVĂŢ***.

Prima atestare: 1956 (Suciu I 364).

Toponimul sârbesc provine de la antrop. *Lukač* (< *Luka* + *-ač* – Grković 120) + suf. compus *-evĭcĭ* > *-evac*.

Toponimul nu este consemnat de Tomici, *Onomastica*.

LUCAREŢ, sat, comuna Brestovăţ – TM.

Tot aici, ca mod de formare, s-ar încadra şi oiconimul ***LUCAREŢ***.

Prima atestare datează din 1471: *Erdeglyka*. Următoarele atestări datează din 1717 *Lucareszi*, 1828, 1851 *Lukarecz*, 1913 *Lukacskö* (Suciu I 364). Tomici (*Onomastica* 416-417) îl dă sub forma *Lukárevac*, menţionând că locuitorii se numesc *Lukarevčan*, fem. *Lukarevčanka*, pl. *Lukarevčani*. Şi Emil Petrovici (*Daco-slava* 262) indică drept etimon al toponimului bănăţean *Lucareţ*, srb. *Lukarevac*, subliniind că toponimele slave formate cu suf. *-ov* au *-ev* doar în cele care se găsesc în apropierea graniţei dintre teritoriul lingvistic român şi cel sârbesc (*Plavişeviţa*, *Sicheviţa*) sau în cele în care şi azi se găseşte populaţie sârbească. În privinţa *Lucareţului*, slavistul clujean menţionează că acesta şi azi este locuit de o majoritate sârbească. Într-o altă contribuţie[9], Emil Petrovici arată că rom. *Lucareţ*, pronunţat *Lucăreţ*, provine de la forma de locativ *Lukarevcu* şi nu de la cea de nominativ *Lukarevac*.

Oiconimul nostru este de origine antroponimică < srb. *Lukar* (Grković 120) + suf. compus *-evac* (< *-evĭcĭ*) sau din *Luka* + suf. compus *-arevac*. Tomici (*Onomastica*) menţionează ca etimologie probabilă şi antrop. *Lukar* (< srb. *lukar* „cultivator de ceapă; grădinar") + suf. srb. compus *-evac*.

[9] *Note slavo-române*. II, „Dacoromania", X_2 (1943), p. 337-338.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

După cum s-a văzut, româna are o serie de antroponime de origine slavă sau altele formate după model slav, aşa încât este greu de stabilit, în unele cazuri, dacă avem a face cu o formaţie hibridă sau cu una direct slavă: cf. *Blajova*, *Rusova*, *Stanciova*, *Sârbova*, *Vucova* etc.

2. *Derivate cu suf.* ***-in***

Numărul oiconimelor de origine antroponimică formate cu suf. slav *-in* în Banat este mult mai mic decât al celor derivate cu suf. *-ov*.

Cu ajutorul suf. *-in*, ca şi în cazul derivatelor cu suf. *-ov*, în slavă (în limbile slave) se formează nume de locuri (de localităţi) posesive şi deapelative.

În cele ce urmează, ne vom ocupa numai de oiconimele de origine antroponimică cu valoare posesivă.

BERINI, sat, comuna Sacoşu Turcesc – TM.

Prima atestare: 1333 *sacerdos de Beren*. Alte atestări: 1334 *Sereni* (= Bereni), 1473 *oppidum Beren*, 1723-1725 *Berin* (Suciu I 73).

Oiconimul nostru este de proveniență antroponimică: *Berin* (pl. *Berini*), format de la un hipocoristic **Ber* [(cf. scr. *Ber*, *Bera*, *Bero*, extras din *Berisav*, *Berislav*, *Berivoj(e)* – Grković 35-36; cf. bg. *Bèro*, prescurtat de la *Berivoj*, *Berini* etc. – Ilčev 73)] + suf. *-in*. *Ber*, *Bera*, *Bere* sunt cunoscute în română şi ca nume de familie, ca şi *Berin*, de altfel (vezi DFNFR, s.v.).

BOGÂLTIN, sat, comuna Cornereva – CS.

Prima atestare: 1452 *Bugulthin*. Alte atestări: 1480 *Bogalthyn*, 1501 *Bogeltin*, 1828 *Bogoldin*, 1840 *Bogelti*, 1913 *Bogolthény* (Suciu I 90).

Ioniță (*Nume* 65) îl explică dintr-un nume de grup **Bogâlteni*, derivat dintr-un *Bogâltea*, ca *Berini* < *Bereni*, dedus din forma documentară maghiară de la 1333 *Beren*. **Bogâltea* pare a fi un derivat de la *Bog*, *Boga*, *Bogu* (DFNFR)[10] cu un suf. compus **-ât-ea*, ca *Ciocâltea* < *Cioca*. De la **Bogâltea* cu suf. *-in* s-a putut forma numele localităţii *Bogâltin*. *Bogâltea* se putea forma şi de la **Bogoltea* < **Bogol*[11] cu suf. *-t-*[12] > **Bogolt* > *Bogâlt*, prin disimilarea *o – o* > *o – â*. De la *Bogâlt* cu suf. *-in* se putea uşor ajunge la *Bogâltin*. De la *Bogoltea* cu schimbare de sufix *-ea/-in* se putea forma numele localităţii din apropierea Cornerevei.

BUTIN, sat aparținător oraşului Gătaia – TM.

Prima atestare: 1364 *Bayton*. Alte atestări: 1436 *Baython*, 1455 *Baythony*, 1472 *kenezius de Felsew Baythyn*, 1479 *Bwthin*, 1480 *Bwchinfalva*, *Bwchynfalva*, 1690-1700 *Butyin*, 1717 *Budschin*, 1723-1725

[10] Cf. şi srb. *Boga*, *Bogo* (hipocoristice de la *Bogoljub*, *Bogoslav*, *Bogomil* etc. – Grković 38-39), cf. şi bg. *Boga*, *Bogo* (prescurtare de la *Bogdan* – Ilčev 78-79).
[11] Cf. *Bogole*, *Bogolea*, *Bogolin* – DFNFR.
[12] Cf. *Bâlta* față de *Bâlă*, *Bâlea*, *Folt*, *Folte(a)*, față de *Fola*, *Fole(a)* – Pătruț, OR 43-48.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Puthin, 1761 *Piethin*, 1828 *Butyin*, 1851 *Buttyin*, 1913 *Temesbökeny* (Suciu I 115).

Oiconim de origine antroponimică < hipoc. *But*, *Buta* (cf. şi hipoc. scr. *Buta*, *Buto*, detaşate din *Budimir*, *Budislav* etc. – Grković 48) + suf. *-in*. Formele ungureşti de la 1840 înseamnă ‘satul lui Butin’ sau *Butineşti* (< *Butin* + *falva* ‘satul lui’).

DOCLÍN, sat, reşedinţă de comună – CS.

Prima atestare: 1597 *Dolkyn*, *Doklyn*, 1690-1700 *Doklen*, 1828, 1851 *Doklin* (Suciu I 205).

Ioniţă (*Nume* 65) îl derivă dintr-un **Doc(o)leni*, cf. *Docolin* < *scr. Dokolen* (DOR 262). *Docolin*, al nostru, este un derivat de la hipocoristicele *Doc*, *Doca* (atestate de Iordan DNFR 176) împrumutate din slavă sau formate după model slav[13] cu suf. compus *-ol-in*.

IZVIN, sat aparţinător de oraşul Recaş – TM.

Prima atestare: 1333 *sacerdes de Evzen*. Alte atestări: 1334 *Ewun*, 1335 *Ewzin*, 1453 *Wzen*, 1470 *Ewzen*, 1723-1725 *Jesvin*, 1828 *Jezvén*, 1851 *Jeszvin*, 1913 *Öszény* (Suciu I 312).

Forma populară a toponimului este *Izviń*. Forma oficială, *Izvin*, este modelată după cea maghiară, cu finala în *-n*. După Pătruţ (*Studii* 220), toponimul pare a proveni dintr-un antroponim, am adăuga noi format cu suf. *-in* (pl. *-ini*). Nu putem stabili radicalul (slav) de la care s-a format antroponimul, inclusiv oiconimul românesc.

LOVRIN, sat, reşedinţă de comună – TM.

Prima atestare: 1466 *Loranthalma*, *Loranthhalma*. Alte atestări: 1561 *Loranth*, 1590 *Loranttfalva*, 1647 *Loránt*, 1653 *Lorántfalva*, 1654 *Loranttfalwa*, 1660 *Lorántfalua*, 1663 *Lorantfalva*, 1717 *Lovren*, 1723 *Loveren*, 1828, 1851 *Lovrin* (Suciu I 363).

Numele vechi provine din numele unui proprietar ungur, *Lorant*, iar numele satului utilizat în ultimele trei secole provine din antrop. *Lovrin* (Iordan DNFR 283), probabil un hipocoristic de la *Lavrentije* (Skok II 272) care este corespondentul slav al lat. *Laurentius*; cf. şi antrop. scr. *Lavrinčević* (Skok II 227). Prin urmare, *Lovrin* este un toponim doar aparent format cu suf. *-in*[14].

JITIN, sat, comuna Ciudanovița – CS.

Prima atestare: 1464 *Dichyn*. Alte atestări: *Alsó-Zythyn*, *Felsö-Zythyn*, 1536 *Alsó-Sythyn*, *Felsö-Sythyn*, 1690-1700 *Sitin*, 1717 *Sedin*, 1851 *Zsittin*, 1913 *Dicsény* (Suciu I 318).

---

[13] Cf. srb. *Doko*, *Doka* < *Dobromir*, *Dobroslav*, *Dokman* < *Dok(a)* + *man*, cf. *Bukman*, *Radman* – Grković 79; cf. şi *Doko*, *Doka* nb., *Dokolenko* nf. bg.

[14] Numele oficiale maghiare *Loránthhalma* şi *Lorantfalva* înseamnă ‘dâlma, movila lui Lorant’ (magh. *halm* = *halom* ‘colină, movilă’), respectiv ‘satul lui Loránt’ (magh. *falva* ‘sat’).

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Oiconimul cărăşean trebuie să fie de origine antroponimică, format din tema *Jit-* (cf. şi rom. *Jit*, *Jitea* – DOR 305; DTB V 86), detaşat din *Žitomir* (Grković 93) + suf. *-in*.

NEGIUDIN, sat, comuna Cornereva – CS.

Absent din Suciu I, dar inclus între numele de localităţi de *Indicatorul localităţilor din România*, de Ion Iordan, Petre Gâştescu, D. I. Oancea, apărut la Bucureşti, EA, 1974, p. 186 şi de *Dicţionarul geografic al României*, vol. II (M-Z), Bucureşti, EA, 2009 (coordonatori prof. dr. Mircea Buza, dr. Lucian Badea, Şerban Dragomirescu), p. 765.

Să fie *Negotin* > *Negudin* (cu *t* > *d* şi cu *o* neaccentuat > *u*) < *Neagotă* + *-in*? Cf. şi oiconimul sârbesc *Negotin* la sud de Drobeta Turnu Severin[15].

RUŞTIN, sat, comuna Cornereva – CS.

Oiconimul pare un derivat cu suf. *-in* de la tema srb. *Rusko* (< *Rus* + *ko*, un hipocoristic de la *Rusimir*, *Rusadin*, *Rusivoje*, *Rusomir* – Grković 174). Cf. şi antrop. rom. *Rusca*, *Ruscu* şi *Rustea*, *Ruştea*, înregistrate de DOR 365, care, cu suf. *-in*, puteau da acelaşi nume.

ZMOGOTIN, sat, comuna Cornereva – CS.

Prima atestare: 1956 *Zmogotin*, *Smogotin* (Suciu II).

Oiconimul trebuie să fie de proveniență antroponimică de la un **Mogotă* (< *Moga* + suf. *-ota*) + *-in* şi cu proteza lui *z/s*.

3. *Derivate cu sufixul slav* ***-in(ĭ)ci***

Sufixul slav *-in(ĭ)ci* a dat naştere unor toponime derivate de la o bază antroponimică. Pe teritoriul României ele se află în trei zone. În două dintre ele, în regiunea Hunedoarei şi în Moldova de nord, acesta are forma *-inți* (cf. *Băcăinți*, *Binținți*, *Jeledinți*, *Pişchinți*, *Balinți*, *Niculinți*, *Scobinți*), iar în Banat, forma *-inț*, cu amuțirea lui *-i* afon după *ț* care se pronunță dur.

Pornind de la faptul că în Banat sufixul *-inț* pare a fi folosit la singular, Petrovici[16] crede că pe baza toponimelor terminate în *-inți*, respectiv în *-inț*, s-ar putea stabili două arii care ar corespunde unor populații slave diferite, dar şi unor epoci diferite în care au luat naştere. În zona de sud-vest a țării, cele din Hunedoara, cu suf. *-inți* la plural ar avea un caracter bulgăresc, iar cele din Banat şi din jud. Arad, terminate în *-inț* (sg.) ar putea proveni de la populația slavă de grai sârbocroat care a început să se refugieze din Serbia în Banat începând din secolul al XV-lea.

Iorgu Iordan[17] respinge teoria lui Emil Petrovici şi afirmă că „sufixul aici în discuție provine pretutindeni de la bulgari” şi că „forma lui ne trimite totdeauna la pluralul prototipului slav, indiferent dacă se termină

[15] Cf. şi antrop. srb. *Negota* şi *Negotić*, atestate de Grković 144.
[16] *Daco-slava*, în DR, X_2, (1943), p. 237, 262-263.
[17] *Top. rom.*, p. 430.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

în *-ţi* sau în *ţ* şi că acest plural cere o origine bulgărească". Toponimele moldoveneşti terminate în *-inţi* sunt de origine ucraineană.

Constatând că în documentele istorice şi în materialele cartografice unele localităţi din Banat, care astăzi sunt prevăzute cu suf. *-inţ*, în documentele mai vechi apar fie ca nume simple (antroponime), fie ca derivate cu alte sufixe, Viorica Goicu[18] ajunge la concluzia că oiconimele bănăţene terminate în *-inţ(i)* au fost preluate de români de la populaţia sârbocroată care s-a refugiat în Banat după secolul al XV-lea. Grupuri de sârbi se vor refugia sau vor fi colonizaţi în Banat şi în secolele următoare (XVI-XVIII), iar rezultatul, pe plan onomastic, îl constituie formarea altor nume de localităţi cu sufixul *-inci* (> *-inţ*). În oiconimele româneşti sufixul *-inţ(i)* indică originea personală a locuitorilor aşezărilor respective, întrucât tema acestor denumiri este întotdeauna un nume de persoană[19].

Iată, în continuare, în ordine alfabetică, oiconimele bănăţene.

BALINŢ, sat, reşedinţă de comună – TM.

Prima atestare: 1510 *Felsö-Balync*, *Also-Balyncz*, pred. *Balyncz*. Următoarele atestări: 1554 *Blynch*, 1690-1700 *Balincz*, 1717 *Balinzi*, 1828 *Balintz*, 1851 *Balincz* (Suciu I 54).

Toponim slav format de la *Bal*, *Bala*, *Bale* (cf. srb. *Bala*, *Bale*, *Balo*, hipocoristice detaşate din *Baldovin*, *Balosin*, *Baltazar*, *Balislav* – Grković 32-33) + suf. *-inci*.

Forma de la 1717 – *Balinzi* – ar putea reprezenta forma iniţială în care *-i* final nu amuţise după *c* (= *ţ*).

BELINŢ, sat, reşedinţă de comună – TM.

Prima atestare: 1285 poss. *Becl*. Următoarele atestări: 1368 *Belenche*, 1482 *Belincz*, 1723-1725 *Bellinz*, 1828 *Belintz*, 1913 *Belencze* (Suciu I 69).

Toponim format cu suf *-inţ* (< *-in(ĭ)ci*) de la *Bel(a)*, *Belu*, *Bele*. Cf. srb. *Bela*, *Bele*, *Belo* (hipocoristice detaşate din *Belisav*, *Belislav*, *Belimir*, *Belosav* - Grković 34-35); cf. şi bg. *Bela*, *Bele*, *Belo* – Ilčev 69-70.

BELOTINŢ, sat, comuna Conop – AR.

Prima atestare: 1607 *Belotincza*. Următoarele atestări: 1717 *Belodinzi*, 1828 *Belotinz*, 1851 *Bellotincz* (Suciu 69).

Derivat de la n. pers. srb. *Belota* [< *Bela*, *Belo* (hipocoristice detaşate din *Belosav*, *Beloslav*, *Belimir* etc.) + suf. *-ota* – Grković 35] + suf. *-inci*. Cf. şi n. fam. rom. *Belota* cu frecvenţă 5 în Tulcea (DFNFR 208).

Atestarea de la 1717 – *Belodinzi* – consemnează modificarea lui *-t-* în *-d-* ca în cazul oiconimului următor: *Bogodinţ* < *Bogotinţ*.

---

[18] Viorica Goicu, *Sufixul **-inţi** în toponimia românească*, în idem, *Onomastică românească*, Timişoara, Editura Augusta, 2001, p. 153.
[19] Idem, *ibidem*, p. 156.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

BOGODINȚ, sat, comuna Sasca Montană – CS.

Prima atestare: 1690-1700 *Bogotin*. Următoarele atestări: 1717 *Bogoldin*, 1785 *Bogotin*, 1828 *Bogodintz*, 1839 *Bogodincz*, 1913 *Bogorfalva* (Suciu I 90).

Prima atestare ne arată că avem a face cu un toponim de origine antroponimică, format cu suf. *-in* de la *Bogota* (< *Bog-*, hipocoristic detaşat din *Bogoliub*, *Bogomil*, *Bogosav*, *Bogoslav* + suf. *-ota*), atestat de Grković 39. Un antroponim *Bogotă* trebuie să fi existat şi în română, cum o dovedesc n. fam. *Bogotean*, cu frecvență absolută 5 (1 în Dolj şi 4 în Hunedoara), *Bogotoiu* cu frecvență absolută 29 (21 în Moldova, 6 în Transilvania şi 2 în Banat), *Bogotoniu* cu frecvență absolută 8 (6 în Oltenia şi 2 în Banat), după cum se poate constata din DFNFR.

Forma actuală *Bogodinț* pare a fi un derivat de la srb. *Bogota* sau de la rom. *Bogotă* (cu schimbarea neexplicată a lui *-t-* în *-d-*[20]) + suf. *-inț*. Iorgu Iordan (*Top. rom.*, 132) face trimitere la n. pers. slav *Bogut(a)* (< *bogŭ* 'deus') pe care îl compară cu n. top. ucr. *Bohutyn*, pol. *Bogutsino*[21]. Cf. mai ales *Bohotin*, culme în Podişul Covurlui, sat, comun. Răducăului, jud. Iaşi, *Bohotin*, pârâu, afluent pe dreapta al râului Prut, confluența la nord de Gorban, jud. Vaslui (*Dicţionarul geografic al României*, vol. I, A-L, Bucureşti, EA, 2008), care presupune un antroponim identic.

BUDINȚ, localitate unită cu Ictar, formând satul Ictar-Budinț, comuna Topolovățu Mare – TM.

Prima atestare: 1717 *Budinc*. Următoarele atestări: 1723-1725 *Pudinc*, 1761 *Budinz*, 1828 *Budintz* (Suciu I 110).

Toponim format de radicalul *Bud* (cf. hipocoristice srb. *Buda*, *Bude*, *Budo*, detaşate din *Budimir*, *Budisav*, *Budislav* etc. – Grković 47; cf. şi bg. *Buda*, *Budi*, *Budo* – Ilčev 91) + suf. srb. *-inci* < *-in(ĭ)ci*. Cf. şi rom. *Bud*, *Buda*, *Bude* – n. fam.

CHESINȚ, sat, comuna Zăbrani – TM.

Prima atestare: 1334 sacerdos de *Keszi*. Următoarele atestări: 1459 *Kezy*, 1761 *Gessinz*, 1828 *Kesznitz*, *Cheszintz*, 1851 *Keszincz*, 1913 *Lippakeszi* (Suciu I 139).

Primele atestări trimit la magh. *Keszi* < v. magh. *keszi* 'păşune, luncă', cf. top. magh. *Keszi* din zona Covasnei pe care Kisch, *Siebenbürgen* 49 îl explică în germ. prin 'grünende Wiese'. Cu ajutorul lui *Keszi*, ca al doilea element al unor toponime analitice, în maghiară s-au format o mulțime de oiconime compuse: *Bánkeszi*, *Bátorkeszi*,

[20] Cf. *supra Belodinzi* pentru *Belotinț* (< *Belota* + *-in(ĭ)ci*).

[21] Cf. şi pomeran. **Boguta*, o prescurtare din *Bog(u)chval* etc., pol. *Boguta*, ceh. *Bohuta* (Gerhard Schlimpert, *Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen zur deutschen Geschichte*, Berlin, Akademie Verlag, 1978, p. 18).

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Budakeszi, *Bulkeszi* etc. (Kiss Lajos II 723 s.v. *Keszi*) toate formate de la nume de persoane.

Este posibil ca sârbii aşezaţi în Banat să fi apropiat numele oficial maghiar *Keszi* de supranumele *Késa* (< srb. *kesa* ‘pungă; săculeţ; trăistuţă’), pe care l-au derivat cu suf. *-inci*. Cf. şi supranumele srb. *Késać* pe care Tomici (*Onomastica* 161) îl explică din srb. *kesa* sau din supran. *Kesa* (v. *supra*) şi suf. srb. *-ać*.

COVASINŢ, sat, comună – AR.

Prima atestare: 1333 *Conasi* (= *Covasi*). Următoarele atestări: 1344 *Kuasi*, *Kuasy*, 1335 *Kuasy*, 1367 *Koaszy*, 1380 *Coazy*, 1392 *Kowazy*, 1466 oppidum *Kowazy*, 1743 *Kovazincz*, 1828 *Kovaszintz*, 1851 *Kovasintz*, 1913 *Kovászi* (Suciu I 170).

Numele oficial românesc provine din sl. **Kvasinci*, un derivat de la un prenume slav *Kvas*[22] derivat cu suf. *-inci* (< *-in(ĭ)ci*). Sl. **Kvasinci* > *Covăsinţ(i)* ca urmare a transformării grupului consonantic slav *kv* în *cov*[23] şi a amuţirii lui *-i* final afon după *ţ* rostit dur.

Formele maghiare mai vechi, notate *Koazy*, *Kuasi*, *Kuasy* etc., şi cea oficială de la 1913, provin de la antrop. magh. *Kovász* < sl. *Kvas* < v. sl. *kvasъ* ‘drojdie, aluat’ + suf. magh. *-i*. De altfel, apelativul v. sl. *kvasъ* ‘drojdie, aluat’ a fost împrumutat de magh. sub forma *kovász*[24].

LABAŞINŢ, sat, comuna Şistarovăţ – AR.

Prima atestare: 1477 *Labásowcz*. Următoarele atestări: 1690-1700 *Labasincz*,1828 *Labassinte*, 1851 *Labasincz* (Suciu I 350).

Forma actuală a oiconimului nostru se explică din srb. **Labašinci*, un derivat cu suf. *-inci*, de la un **Labaš*, la rândul lui, un derivat cu suf. *-aš*, de la un **Lab-* (cf. srb. *Labo*, *Laban*, *Labin* – înregistrate de Grković 117)[25].

Tot de la un **Labaš*, cu suf. compus *-ovĭci* (> *-ovac*) trebuie să provină şi forma înregistrată la 1477: *Labasowcz*: < *Labašo̯uc* < *Labašo̯ucu* < *Labašovcu*, formă de locativ în care *-u* final a fost identificat de români ca articol enclitic.

LALAŞINŢ, sat, comuna Bârzava – AR.

---

[22] Numele slav *Kvas* este atestat în cehă, în poloneză şi sorabă sub forma *Kwas* (vezi Kiss Lajos I 786 şi G. Schlimpert, *op. cit.*, p. 74).

[23] Cf. rom. *covăsi* ‘a înăcri laptele cu o cantitate mică de chişleag, de smântână acră sau de covăseală, care-l face să se prindă şi să se îngroaşe’ < sl. *kvasiti* – DA.

[24] Menţionăm că şi în română există un nume *Drojdie*, devenit nume de familie (< *drojdie*), atestat de Iordan, DNFR.

[25] Pentru sufixul *-aš* în antroponimia sârbocroată, cf. *Bogdaš* < hipoc. *Bogde* (< *Bogdan*), *Milaš* (< *Miloslav*), *Dòbrāš* (*Dobroslav*) (Skok I 64, s.v. *-aš*[1]).

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Atestări: 1585 *Lalosech*, 1596 *Lalesocz*, 1717 *Lalesincz*, 1828 *Lalesintz*, 1851 *Labasincz*[26], 1913 *Laláncz* (Suciu I 351).

Oiconimul nostru este de origine sârbească: *Lalošinci* sau *Lalešinci* (< antrop. *Laloš* sau *Laleš*, înregistrate de Grković 118, derivate cu suf. *-oš*, respectiv *-eš(a)* < *Lala*, *Lale* – hipocoristice de la *Lazar*), aşa cum indică atestările documentare, devenite *Lalaşinţi* > *Lalaşinţ*, prin asimilarea *a – o* (*e*) > *a – a* şi prin amuţirea lui *-i* afon după *ţ* rostit dur[27].

Forma de la 1596 – *Lalesocz* – se explică din *Lalešovĭcu* > **Lalešovcu* > **Lalešoucu* > **Lalešocu* > **Lalešoc* (de la locativ cu *-u-* final interpretat de români ca articol enclitic)[28].

NICOLINŢ, sat, comuna Ciuchici – CS.

Atestări: 1389 *Miklósfalwa*, 1690-1700 *Nikolinacz*, 1717 *Nikolinzi*, 1723 *Nikolinz*, 1761 *Mikotinz*, 1778 *Mikolize*, 1828 *Nikolincz*, 1913 *Miklósháza* (Suciu I 426).

Oiconimul cărăşean se explică din srb. *Nikolinci* < (*Nikola* + *-inci*) > *Nicolinţ*, cu amuţirea lui *-i* după *ţ*. Forma sârbească reală este reflectată de atestarea de la 1717 *Nikolinzi* (= *Nikolinci*). Forma de la 1690-1700: *Nikolinacz* (= *Nikolinac*) < *Nikolin* (< *Nikola* + *-ĭcĭ*), cu ierul mic intens devenit *a*: *-ac*.

Prima atestare reflectă forma maghiară oficială de la data respectivă: magh. *Miklos* (= *Nikola*) + *falwa* însemnând „satul lui...”.

Forma de la 1761 – *Mikotinz* – se datorează cel mai probabil unei greşeli de grafie în loc de *Nikolinc*. Ea poate fi interpretată şi ca un derivat de la *Mikota* (< *Mika*, *Miko* – hipocoristice de la *Milosav*, *Milutin*, *Mihailo* – Grković 131 + suf. *-ota*) + suf. *-inci* (> *-inţ*), cum este mai puţin probabil.

4. *Derivate cu sufixul adjectival posesiv* ***-j-***

Limbile slave pot forma adjective posesive cu sufixul *-j-*, care are şi forma *-ĭj-*, de la substantivele care desemnează animale, persoane, dar şi copaci. Substantivele determinate printr-un adjectiv posesiv sunt de obicei omise, fiind uşor de subînţeles. Dacă adjectivul posesiv este un hidronim desemnând un nume de râu, pârâu sau vale şi are formă feminină, atunci substantivul feminin este *rěka* ‘râu’ sau *dolina* ‘vale’, dacă are formă masculină, atunci substantivul subînţeles este *potokŭ* ‘pârâu, râuleţ’ etc. Când adjectivul posesiv desemnează un oiconim sau un oronim, atunci substantivul subînţeles va fi unul din termenii care înseamnă ‘oraş’ (*gradŭ*), ‘cetate’ (*gradŭ* < sl. com. *gordŭ*), ‘sat’ (*selo* < *sedlo*), ‘vârf, culme’ (*vrŭchŭ*), ‘deal’ (*dělŭ*) etc. (Petrovici, *Adjective*).

[26] Probabil greşeală în loc de *Lalasincz* – n.n. V. F.

[27] Cf. şi bg. *Laleš* nb., *Lalešov* n. fam., *Laleško* nb., *Laleškov* n. fam. – Ilčev 296.

[28] Pentru sufixul *-oš* cu valoare antroponimică derivând hipocoristice de tipul *Miloš* (< *Miloslav*), *Bjeloš* (< *Bjeloslav*), *Radoš* (< *Radoslav*) etc., vezi Skok II 574, s.v. *-oš*.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

În categoria oiconimelor bănățene derivate cu suf. adjectival posesiv *-j-* de la nume de copaci menționăm localitatea *Breştea* (< *brěstŭ* 'ulm'), de la nume de animale *Cozia* (< *koza* 'capră'), *Cozla* (< *kozĭlŭ* 'țap'), iar de la nume de păsări *Vrani* (< *vranŭ* 'corb').

Oiconimele provenite de la antroponime derivate cu suf. adjectival *-j-* sunt *Liuborajdea* şi *Radimna*.

LIUBORAJDEA, cătun al satului Sichevița – CS.

Prima atestare: 1919 (Suciu I 360).

Liuborajdea, în pronunțarea dialectală românească *L'iborájđa*, este şi numele unui râuleț ce se varsă în Dunăre în aval de Moldova Nouă.

Hidronimul şi oiconimul sunt formate de la numele de persoană *Ljuberadŭ*, obişnuit la slavi, compus din *ljub-* (cf. *ljubŭ* 'drag, iubit') şi *rad-* (cf. *rad* 'bucuros') cu ajutorul sufixului adjectival posesiv *-j-*. Adjectivul posesiv derivat cu suf. *-j-*, la feminin, a fost **Ljuberadja* (scil. *rěka* sau *dolina*) însemnând deci 'râul sau valea lui Ljuberad', devenit în graiurile sud-slave orientale, ca urmare a trecerii lui **dj* la *žd*, *Ljuberažda*. Celelalte fenomene, şi anume, trecerea lui *e* la *o* şi a lui *žda* la *-jdea* (*-jd'a*) s-au petrecut pe terenul limbii române. *E* precedat de labiale se transformă în *ă* dacă silaba (sau consoana) următoare n-are timbru palatal (cf. *omăt*, *ovăz* < sl. (bg.) *ometa*, *oves*), apoi *ă* > *o* prin asimilare față de bilabiala *b* care îl precede (cf. **bătez*, sl. (bg.) *păteka* > *botez*, *potecă*). În sfârşit, grupul consonantic *jd* – ca şi grupul *şt* – avea într-o fază mai veche de dezvoltare a limbii române timbru palatal: *jd'* (*s't'*). Împrumuturile străine conținând grupurile *št*, *žd*, inexistente în trecut în limba română, au fost înlocuite cu grupurile româneşti *s't'*, *jd'* (cf. *Coşuştea*, *praştie*, *ştiucă*, *grajd*, *nădejde(a)* < sl. (bg.) **Košušta*, *prašta*, *štuka*, *gražd*, *nădežda*)[29].

Toponimul bănățean este însă mult mai vechi, fiind atestat pentru prima dată ca nume al unei cetăți de lângă gura Liuborajdiei, într-un document din 1437, sub forma *Lybrasd* (castra inferiora cisdanubiana Lybrasd), care prezintă particularități fonetice maghiare: *l'u-* > *li-*, sincoparea vocalei din silaba a doua şi căderea lui *a* final. Însă, aşa cum susține Petrovici[30], toponimul bănățean trebuie să fie chiar mai vechi decât anul 1437. El a luat naştere pe vremea când în slavă era viu procedeul de a forma adjective posesive cu sufixul *-j-* din nume de persoane. El trebuie să aparțină celui mai vechi strat al toponimelor slave din sudul Banatului, care prezenta particularitatea fonetică sud-slavă orientală *žd* < **d* + *j*.

RADIMNA, sat, comuna Pojejena – CS.

[29] Emil Petrovici, *Un toponim de origine sud-slavă orientală în Banat* – ***Ljuborajdea***, în idem, SDT, p. 250-252.
[30] *Lucr. cit.*, p. 253.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Radimna este şi un pârâu, afluent pe stânga al Dunării, lung de 27 km, având confluenţa la nord-vest de Moldova Nouă.

Prima atestare: 1690-1700 *Radimir* (cons. Marsigli). Următoarele atestări: 1709 *Radigna*, 1743 *Radimna*, 1829 *Radimna*, 1840 *Radima* (Suciu II 68).

După Tomici (*Onomastica* 452, care îl citează pe Alexandru Moisi[31]) atestările localităţii sunt mai vechi decât 1690-1700, şi anume: 1277 *Radumlea*, 1367 *Radimlya*, *Radumlia*, *Radomir*.

Tot Tomici (*op. cit.*, p. 452) menţionează că locuitorii satului se numesc: m. *Rádimac*, f. *Rádimka*, pl. *Rádimci*.

După Emil Petrovici[32], care cunoştea atestarea de la 1367 *Radamlya* de la Csánki II[33], la baza toponimului stă adjectivul posesiv slav *Radimlja*, derivat din numele de persoană *Radim* cu sufixul *-j-*. Tot Petrovici arată că, judecând după *l* epentetic şi ţinând cont de criteriul geografic, toponimul nostru a fost dat de o populaţie slavă de origine sârbească. Forma de la 1367 *Radamlja* este maghiară, după cum o dovedeşte fenomenul armoniei vocalice (*a-i-a* > *a-a-a*) specifică limbii maghiare. Forma românească redă însă forma slavă, dar cu o modificare fonetică ulterioară, şi anume, cu asimilarea parţială a lui *l* în grupul consonantic *ml* > *mn*. În secolele al XIX-lea şi al XX-lea, autorităţile maghiare au utilizat, ca formă oficială, forma românească *Radimna*.

Citându-l pe Kniezsa Istvan[34], Petrovici afirmă că rom. *Radimna* provine de la numele de persoană slav *Radimŭ*, derivat cu ajutorul sufixului adjectival *-j-*. Însă, deoarece iotul slav precedat de labială (**Radimja*) a devenit *l'* – aşa-numitul „*l* epentetic” (*Radim***l'***a* > *Radimlja*, *Radimna*) – caracteristic graiurilor sud-slave occidentale şi absent în graiurile sud-slave orientale, suntem obligaţi să presupunem coexistenţa în aceeaşi epocă şi pe acelaşi teritoriu a două populaţii slave, vorbind dialecte deosebite, care simultan au creat toponime, fiecare în dialectul propriu. Petrovici se referea la toponimul *Liuborajdea*, cu redarea lui *d* urmat de *-j-*, prin *žd*. Tot el arată însă că se poate presupune că în graiurile sud-slave orientale a existat, dacă nu un adevărat „*l* epentetic”, cel puţin un scurt sunet accesoriu de tipul *l'*, care ulterior a dispărut la jonctura dintre morfeme (dar s-a dezvoltat în „*l* epentetic” în interiorul morfemului).

---

[31] *Monografia clisurii*, Oravița, 1940, p. 140-150.
[32] *Adjective posesive în* ***-j-*** *ca toponimice pe teritoriul R.P.R.*, în SCL, IV (1953), p. 77.
[33] Csánki Dezsö, *Magyarország törtenelmi földrajza a hunyadink korában*, vol. II, Budapesta, 1894, p. 106.
[34] *Keletmagyarország helynevei*, în Déer Jozsef, Gáldi László, *Magyarok és románok*, Budapesta, I, 1943, p. 235.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Concluzia lui Petrovici: „toponimul *Radimna* (< **Radimľa*) nu trebuie să fie neaparat de origine sud-slavă occidentală (sârbocroată)”[35], cum a susținut inițial în SCL, IV (1953), p. 77-78[36].

5. *Derivate cu suf.* ***-ić***

În Banat există câteva oiconime de origine sârbească formate cu ajutorul sufixului patronimic *-ić*.

În sârbocroată suf. *-ić* (v. bg. *ištъ* = **itjь*) formează de obicei diminutive.

a) Diminutive în sens strict, ca de ex. *bičić* ‘tăuraş’ < *bîk* ‘taur’, *cvjetić* ‘floricică’ < *cvijet* ‘floare’, *čovečić* ‘omuleț’ < *čòvjek* ‘om’, *gràdić* ‘orăşel, cetățuie’ < *grâd* ‘oraş, cetate’ etc.

Oarecum trecerea spre clasa patronimicelor a cuvintelor derivate cu *-ić* au făcut-o cuvintele care denumesc animale tinere şi plante tinere, ca de exemplu *grabić* ‘carpen tânăr’ < *grab* ‘carpen’, *jabučić* ‘măr tânăr’ < *jabuka* ‘măr’, *lavić* ‘pui de leu’ < *lav* ‘leu’, *ribić* ‘peştişor’ < *riba* ‘peşte’, *vučić* ‘pui de lup’ < *vuk* ‘lup’ etc.

b) Patronimice şi matronimice: de la apelative, ca de ex. *bratić* ‘frățior’ < *brat* ‘frate’, *kràljić* ‘crăişor, fiu de rege; prinț, principe’ < *krâlj* ‘rege’, *sèstrić* ‘surioară, soră mai mică’ < *sèstra* ‘soră’, *vojvodić* ‘fiu sau nepot de voievod’ < *vojvoda*, iar de aici şi *božić* ‘Crăciun’ (< *bog* ‘Dumnezeu’).

Cu ajutorul sufixului *-ić* în sârbocroată s-au format o mulțime de nume de familie ca *Petrić*, *Miletić*, *Grujić*, *Savić*, *Nikolić*. În extraordinar de multe cazuri, la baza acestor nume nu se află nemijlocit un apelativ sau un prenume, ci un adjectiv posesiv în *-ov* (*-ev*), ca de ex. de la apelative: *bânović* ‘fiu de ban’ < *banov* < *ban*, *králjević* ‘fiu de rege, prinț’ < *kraljev* < *kralj*, *carević* ‘fiu de împărat’ < *car* ‘împărat’; de la nume (prenume): *Milošević* < *Miloš*, *Obrenović* < *Obren*, *Jovanović* < *Jovan*, *Živanović* < *Živan*[37].

AGADICI, sat aparținător oraşului Oravița – CS.

Prima atestare: 1366 *Akacs*. Următoarele atestări: 1699 poss. *Agacsics*, 1690-1700 *Agatics*, 1822 *Agadits*, 1851 *Agadics* (Suciu I 26).

Având în vedere numele de la 1690-1700 – *Agatics* – acesta pare a proveni din srb. *Agatić*, un derivat cu suf. antroponimic *-ić* de la *Agata*,

[35] Emil Petrovici, *Un toponim de origine sud-slavă orientală în Banat – **Ljuborajdea***, în idem, SDT, p. 253.

[36] După Tomici (*Onomastica* 452), oiconimul srb. *Radimnja*, pronunțat şi *Radimna* < antrop. *Rada* + suf. *-imja*.

[37] Vezi A. Leskien, *Grammatik der serbo-kroatischen Sprache. 1. Teil: Lautlehre, Stammbildung, Formenlehre*, Heidelberg, Carl Winter’s Universitätsbuchhandlung, 1914, p. 268-269; Skok I 705-706, s.v. *-ić*.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

înregistrat de Grković 217, provenit, după cercetătoarea sârbă, de la gr. *'Αγ'αδη* ‘dobra, blaga’ (= bună, blândă, blajină).

Forma românească actuală, ca şi cele înregistrate la 1822 şi 1851, ne trimit la un prototip cu *-d-* mai apropiat de cel grecesc (*'Αγ'αδη*) derivat cu *-ić*. Forma populară *Gădiś*, după Ioniță[38], a luat naştere din cea oficială *Agadici*, cu afereza lui *a* inițial şi cu transformarea africatei prepalatale *ć* în *ś*. Forma *Gădiş*, notată de NALR-Banat I 43[39], dacă aceasta corespunde într-adevăr pronunțării populare, ne-ar conduce spre o altă explicație etimologică: n. pers. *Gad* (DOR 280) + suf. *-iş*, dar se opune accentul[40].

BOZOVICI, sat, reşedință de comună – CS.

Atestări: 1484 *Bohowÿth*, 1551 *Bozowÿth*, *Bozowÿtth*, 1591 *Bozovitti*, 1603 *Bozovvitt*, 1690-1700 *Bovics*, 1774 *Bosovics*, *Bosevics*, 1829 *Bozovich*, *Boxovich*, 1840 *Bosovich* (Suciu I 100).

În *Toponime slave din valea Almăjului (Banat)*[41], Emil Petrovici explică oiconimul *Bozovici* ca având la bază apelativul slav *bŭzŭ* ‘boz’, ceea ce ar fi însemnat ca *o* din prima silabă să reflecte tratamentul „bulgar” al ierului intens. Forma veche a putut fi **Băzoviś*, devenită prin asimilarea *ă-o* > *o-o*, favorizată de labiala inițială *b* sau prin influența rom. *Boz* (< sl. *bŭzŭ*), ajungându-se în cele din urmă la forma *Bozoviś*.

Într-o contribuție ulterioară[42], ținând cont că oiconimul almăjean prezintă suf. *-ić* de origine sârbocroată, care sub forma de singular (*-ić*) formează patronimice, de cele mai multe ori având la bază nu numele de la care a derivat, ci adjectivul posesiv în *-ov-* (*-ev*): *Jovan-ov-ić* ‘Ionescu’, iar sub forma de plural (dar şi de singular) formează toponime indicând pe urmaşii aceluia care a întemeiat satul, slavistul clujean consideră că *Bozovici* trebuie să aibă la bază un nume (= antroponim – n.n. V. F.), nu un apelativ, cf. numele de familie *Bozanić* (< *Boz* + suf. *-an* + suf. *-ić*), aşa încât şi toponimul *Bozovici*, provine din *Boz* + suf. *-ov-* + suf. *-ić*). Că aşa stau lucrurile o demonstrează şi faptul că orice ier nedispărut a dat în sârbocroată *a* (dialectal *ă*): cf. srb. *baz* (< *bŭzŭ*) ‘soc’, *bazovina* ‘lemn de soc’, *Bazovik* (toponim în Serbia) sau cu ierul neintens dispărut: *bzova* ‘soc’, *bzovina* ‘lemn de soc’, *Bazovik* (toponim în Serbia = Socet)[43].

CHEGLEVICI, sat, comuna Dudeştii Vechi – TM.

---

[38] *Nume*, p. 113.

[39] NALR-Banat = *Noul atlas lingvistic român, pe regiuni. Banat I*, Bucureşti, EA, 1980, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, sub conducerea lui Petru Neiescu.

[40] Derivatele cu suf. *-iş* au accentul pe radical, iar în acest caz *a* din *Gadiş* nu putea deveni *ă*.

[41] DR, VIII (1934-1935), p. 175-180, retipărit în SDT, p. 138-141.

[42] *Daco-slava*, în DR X_2 (1943), p. 233-277.

[43] Idem, DR, VIII (1934-1935), 1936, p. 256, nota 6. Vezi şi Vasile Frățilă, *Toponimie almăjeană*, în *Studia in honorem magistri Alexandru Metea*, Timişoara, Editura Universității de Vest, 2008, p. 209-210.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

Atestări: 1844 *Cheglevici*, 1913 *Keglevichháza*, 1921 *Cheglevici* (Suciu I 136).

Oiconimul timişean provine din n. fam. scr. *Keglević*[44] < *Kegl* (< n. fam. germ. *Kegel*) + suf. *ević*. Numele localităţii este dat după cel al grofului Keglevich Gabriel (Gabor) (1784-1854), care a întemeiat satul pe seama coloniştilor germani. Pe vremea întemeierii satului, Keglevich avea şi funcţia de preşedinte cameral[45].

CIUCHICI, sat, reşedinţă de comună – CS.

Atestări: 1464 *Thyuko*, 1690-1700 *Zsukisch*, 1828 *Csukits*, 1851 *Csukics*, 1913 *Tyuko* (Suciu I 152).

Oiconim de origine antroponimică sârbească: *Čukić*, atestat ca prenume deja în sec. al XVI-lea (cf. RJA) (DTB II 68). Cf. şi srb. *Čuka* (Grković 199), de la care cu suf. *-ić* se putea forma *Čukić*.

DIVICI, sat, comuna Pojejena – CS.

Atestări: 1723 *Dibitz* (harta Mercy), 1761 *Tibity*, *Divics*, 1829 *Divich*, *Divics*, 1840 *Divich* (Suciu I 201).

Toponim de origine antroponimică provenind din srb. *Divić* < *Div* (hipocoristic de la *Divislav*, atestat deja la 1260 – Grković 75) + suf. *-ić*. Cf. şi numele sârbeşti *Divan* (< *Div* + *-an*), *Divac* (< *Div* + *-ac*), *Divoje* (< *Div* + *-oje*), *Divoš* (< *Div* + *-oš*) etc. DTB III 45 îl crede, de asemenea, un toponim sârbesc şi trimite la RČM şi la RJA care îl înregistrează ca toponim în Banat şi în Serbia, dar şi la *Dìvić*, prenume şi nume de sat în Bosnia[46].

HONORICI, sat, comuna Victor Vlad Delamarina – TM.

Atestări: 1371-1372 *Honorych*, 1650 *Honoricz*, 1828, 1851 *Honoris*, 1913 *Honoros* (Suciu I 294).

După Petrovici[47], *Honorici* s-ar înscrie între cele câteva nume de localităţi (*Agadici*, *Bozovici*, *Curtici* şi *Divici*) care ar putea fi formate cu suf. *-ici*, toate în partea de sud-vest a ţării unde se întâlnesc şi alte toponime prezentând fonetism sârbocroat.

După Pătruţ[48], localitatea poartă un nume de persoană, omofon, rar, neatestat, derivat cu suf. *-iĉ-*, rostit *-iś-*, aplicat unei teme *(H)onor-*. Forma ungurească *Honoros* se explică din rom. *Honoriś*, prin asimilare vocalică *o-i* > *o-o* sau prin armonie vocalică.

6. *Derivate cu sufixul* ***-ak***

În sârbocroată, suf. *-ak*, printre altele, are şi funcţia de a crea substantive de la adjective şi nume de familie: cf. *ludak*, s. m. ‘om violent,

---

[44] Înregistrat în *Lexik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, Zagreb, 1976, p. 288.
[45] Kiss Lajos, I, 705; Creţan-Frăţilă 705.
[46] Tomici (*Onomastica* 373) îl derivă din srb. *div* ‘uriaş’ cu suf. *-ić* sau din srb. *Diva* < *Deva* ‘Maica Domnului’, cu suf. *-ić*.
[47] *Daco-slava*, DR, X_2 (1943), p. 263.
[48] *Nume*, p. 118.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

crud' < *lud*, *-a*, *-o*, adj. 'nebun, alienat', *nòvāk* s. m. 'novice' < *nov*, *-a*, *-o* 'nou', *Novak* (> rom. *Novac*) 'nou-născut', *ljevak* s. m. 'om stângaci, om care foloseşte, care se serveşte mai bine de mâna stângă decât de cea dreaptă' < *ljev/i*, *-a*, *-o*, adj. 'stâng, -ă', *gluhak*, s. m., 'om surd' < *gluh*, *-a*, *-o*, adj. 'surd, -ă' cf. şi numele *Gluhak* (< *gluhak*)[49].

În Banat avem un singur oiconim format cu suf. *-ak*: ***LUPAC***, sat, comună – CS.

Atestări: 1598 *Moyselupak*, 1785 *Lupak*, 1776 *Lupak*, 1828 *Luppak* (Suciu I 369; DTB V 177).

După cum se vede, prima atestare notează un antroponim *Moise Lupac*. Oiconimul provine de la n. pers. caraşovean *Lupak*, probabil un derivat de la rom. *Lupu* sau *Lupa* (de la care la Tomici (*Onomastica* 190) găsim şi alte derivate: *Lupić*, *Lupulov*, *Lupulović*, *Lupuljev* etc.) cu suf. *-ak*[50].

Tomici (*Onomastica* 417) îl derivă din rom. *lup* + suf. srb. *-ak*, or, după cum îl atestă documentele, acesta provine dintr-un antrop. *Lupak* (< *Lup(u)* + suf. *-ak*). Interesant este că Grković 121 atestă numele *Lupo*, pe care îl derivă din numele latinesc *Lupus* < *lupus* 'vuk' şi pe care îl consideră nume de sfânt creştin (ime hriščanskoj svetiteljà), iar pe *Lupša*, derivat de la *Lup(o)* cu suf. *-ša*.

7. *Derivate cu suf.* ****-ĭsk-ica***

În limbile slave de sud, suf. **-ĭsk-ica*, la origine, forma hidronime, care apoi s-au extins şi asupra oiconimelor. La noi asemenea nume de locuri, derivate cu suf. ****-ĭskica***, devenit *-ština* şi uneori *-šnica* se întâlnesc, după Emil Petrovici[51], numai în Oltenia şi în Banat.

Inițial, toponimele slave formate cu suf. **-ĭsk-ica* desemnau cursuri de apă formate dintr-un derivat cu suf. *-ĭsk-* de la un nume de localitate, urmat de un substantiv cu sensul de 'râu' (în sl. *rěka* sau *dolina* 'vale'). Astfel, de la un toponim (devenit oiconim) **Drěnovŭ*, **Drěnova* sau **Drěnovo* s-a format adjectivul, sub forma feminină, **drenovĭska*, întrebuințat ca determinant pe lângă substantivul *rěka*, de la care s-a obținut hidronimul **Drěnovĭska Rěka*. Prin omiterea substantivului *rěka*, înlocuit cu suf. *-ica*, cu rol de substantivare, s-a ajuns la **Drěnovĭsk-ica*, de unde prin palatalizarea grupului consonantic *-sk-*, urmat de vocală

[49] Vezi Skok I 19, s.v. *-ak*; vezi şi Leskien, *Grammatik*, I, p. 401-402.

[50] În sârbocroată, suf. *-ak* formează masculine de la feminine, cf. *patak* 'rățoi' < *patka* 'rață', *gusāk* 'gâscan' < *gùska* 'gâscă', *mačak* 'motan' < *mačka* 'pisică', *svračak* 'strâncioc' < *svraka* 'coțofană', *momak* 'flăcău; adolescent' < *moma* 'fată', *krmak* 'vier' < *krmača* 'scroafă' (Skok I 18, s.v. *-(a)k*[1]).

[51] *Toponime slave în* ****-ĭsk-ica*** *pe teritoriul României*, în CL, XIII (1968), nr. 2, p. 193-199, republicat în idem, SDT, p. 291.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

anterioară, acesta s-a transformat în *-št-*, iar în urma amuțirii ierurilor neintense, a identificării lui iat (**ě*) cu **e* şi a căderii lui *-v-* în grupul consonantic *-všt-* a rezultat *Drenoštica*. Numele formate cu suf. **-ĭskica* au fost transferate adeseori asupra numelor localităților prin care curg apele respective. Nu rareori, în urma transferului numelui de apă asupra localității, vechiul nume a fost părăsit.

La baza toponimelor formate cu suf. **-ĭsk-ica* pot sta nu numai adjectivele formate de la apelative, ci şi nume de persoane (mai exact la baza numelui de localitate din care e derivat adjectivul).

Sufixul *-štica* (< **-ĭsk-ica*) a fost modificat uneori în *-šnica* în principal sub influența hidronimelor derivate cu suf. compus *–ĭnica*, în special a celor a căror temă se termina în *-š* (cf. *Elešnica* < **jelĭch(a)* 'arin' + *-ĭnica*, *Krušnica* < *kruš(a)* 'păr' (pom fructifer) + *-ĭnica*), fapt ce i-a putut determina pe vorbitori să degajeze în mod mecanic un fel de sufix *-šnica*[52].

Pe teritoriul Banatului trei localități sunt formate cu suf. slav *-*ĭsk-ica* de la nume de persoane: *Bolvaşniţa*, *Petroşniţa* şi *Valea Bolvaşniţa*, toate în jud. Caraş-Severin.

BOLVAŞNIȚA, sat, reşedință de comună – CS.

Bolvaşniţa este şi numele unui pârâu, afluent pe stânga al râului Belareca, având lungime de 11 km.

Atestări: 1376 *Bolasnicha*, 1447 *Bolwosnycze*, 1453 *Balwasnicza*, 1495 *Bolvasnycza*,1480 *Felsö-Bolvasnicza*, *Alsó-Bolvasnicza*, *Közép-Bolvasnicza*, 1515 *Bolwasnicha*, 1525, 1531 *Bolwasnyczy*, 1561 *Bolwasnycha*, 1582 *Alsó-Bolvasnitza*, *Felső-Bolvasnitza*, 1598 *Bolvasnitza*, 1690 *Bolvasnicza*, 1829 *Polvasznicza vel Bolvashnicza*, 1840 *Bolvasznicza*, 1913 *Bolvas* (Suciu I 93).

VALEA BOLVAŞNIȚA, sat, comuna Mehadia – CS, aflat la confluența pârâului Bolvaşniţa cu Belareca.

Atestări: 1436 *Bolvasticza*, 1439 *Bolosnycza*, 1690-1700 *Balvasnicza*, 1769 *Bolvasnicza*, 1829 *Vallya Bolvasnicza*, *Valliabolvasnicza*, 1940 *Valia Bolvashnicza* (Suciu II 225).

Cele două localități, *Bolvaşniţa* şi *Valea Bolvaşniţa*, şi-au primit numele de la cel al pârâului *Bolvaşniţa*, care la început trebuie să se fi numit **Bolvańe* sau **Bolvańa*, **Bolvańĭ*, derivat cu sufixul adjectival posesiv *-j-* de la un nume de persoană **Bolvań*. Numele pârâului, format de la cel al localității, trebuie să se fi numit la început **Bolvań(ĭ)skica*, apoi *Bolvań(ĭ)štica*, şi, în sfârşit, *Bolvašnica*.

În fosta Iugoslavie, arată E. Petrovici[53], există mai multe sate numite *Bovan* (forma mai veche *Bolvan*). E posibil, spune slavistul român,

[52] Idem, *ibidem*, p. 284-286.
[53] *Art. cit.*

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

ca şi satul din judeţul Caraş-Severin să se fi numit *Bolvan*. Şi la noi numele de familie *Bolovan* (< *bolovan* < sl. *bolvan*, cf. v. sl. *bolŭvanŭ*, bg. *balvan*, *bulvan*, scr. *balvan*, *bolvan*) este unul destul de frecvent[54].

PETROŞNIŢA, sat, comuna Bucoşniţa – CS.

Atestări: 1468 *Petrosnicza*, 1525 *Petrosnycza*, 1829 *Petrosnicza*, 1840 *Petroshnicza*. Ca formă oficială maghiară a purtat şi numele de *Petresfalva* (Suciu II 41).

Localitatea este aşezată pe râul cu acelaşi nume.

Numele localităţii provine de la cel al râului, însă numele care stă la baza hidronimului trebuie să fi fost **Petrov(o)* (**Petrova*), însemnând „satul lui Petru", din care a fost derivat **Petrov(ĭ)ska Rĕka*, apoi, după omiterea substantivului determinat *rĕka* şi înlocuirea lui cu suf. *-ica*, cu rol de substantivare, > **Petrov(ĭ)kica* > **Petrov(ĭ)ština* > *Petroštica* > *Petrošnica* (*Petroşniţa*)[55].

ABREVIERI

AR = judeţul Arad
bg. = bulgar, bulgăresc
ceh. = cehă, cehesc
cf. = confer
CS = judeţul Caraş-Severin
EA = Editura Academiei
EŞE = Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică
germ. = german(ă)
hipoc. = hipocoristic
magh. = maghiar
MH = judeţul Mehedinţi
n. b. sau nb = nume bărbătesc
n. fam. = nume de familie
pol. = plonez(ă)
rom. = română, românesc
scr. = sârbocroat(ă)
sl. = slavă
srb. = sârbă, sârbesc
TM = judeţul Timiş
top. = toponim
v. sl. = vechi slav

[54] După DFNFR, p. 294, numele *Bolovan* are frecvenţa absolută 1856, din care în Oltenia 901 (în Dolj 118, în Gorj 162, în Mehedinţi 4, în Olt 219, în Vâlcea 328), în Muntenia 289 (în Argeş 110, în Brăila 11, în Buzău 52, în Dâmboviţa 36, în Giurgiu 2, în Prahova 24, în Teleorman 53), în Dobrogea 31 (în Constanţa 25, în Tulcea 6), în Moldova 180 (în Botoşani 6, în Galaţi 5, în Iaşi 1, în Neamţ 1, în Suceava 6, în Vrancea 160, în Vaslui 1), în Maramureş, în Transilvania 198 (în Bistriţa-Năsăud 2, în Braşov 83, în Cluj 10, în Covasna 3, în Hunedoara 21, în Mureş 4, în Sibiu 75), în Crişana 106 (în Arad 104, în Bihor 2), în Banat 35 (în Caraş-Severin 16, în Timiş 19), în Bucureşti 113.

[55] Petrovici, *Toponime slave în ***-ĭsk-ica***, în idem, SDT, p. 284-291, în special p. 290.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

Creţan-Frăţilă = Remus Creţan, Vasile Frăţilă, *Dicţionar geografic-istoric şi toponimic al judeţului Timiş*, Timişoara, Editura Universităţii de Vest, 2007.

DFNFR = Dicţionar de frecvenţă a numelor de familie din România (DFNFR), vol. I, A-B, Craiova, Editura Universitaria, 2003, redactor responsabil prof. univ. dr. Teodor Oancă.

DOR = N. A. Constantinescu, *Dicţionar onomastic românesc*, Bucureşti, EA, 1963.

DTB I = Vasile Frăţilă, Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, I (A-B), Timişoara, TUT, 1985.

DTB II = Rodica Sufleţel, Viorica Goicu, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, II (C), Timişoara, TUT, 1985.

DTB III = Rodica Sufleţel, Viorica Goicu, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, III (D-E), Timişoara, 1986.

Ilčev = St. Ilčev, *Rečnik na familni imena u bălgarite*, Sofia, 1979.

Ioniţă, *Nume* = Vasile C. Ioniţă, *Nume de locuri din Banat*, Timişoara, Editura Facla, 1982.

Iordan, *Top. rom.* = Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Bucureşti, EA, 1963.

Iordan, DNFR = Iorgu Iordan, *Dicţionar al numelor de familie româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983.

Grković = Milica Grković, *Rečnik ličnich imena kod srba*, Beograd, 1977.

Kisch, *Das Banat* = Gustav Kisch, *Das Banat im Spiegel seiner Ortsnamen*, Timişoara, 1928.

Kisch, *Siebenbűrgen* = Gustav Kisch, *Siebenbűrgen im Lichte der Sprache*, Hermannstadt, 1929.

Kiss Lajos I-II = Kiss Lajos, *Főldrajzinevek etimológiai szotara*, Budapest, 1980.

NALR – Banat I = *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni – Banat*, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, sub conducerea lui Petru Neiescu, I, Bucureşti, EA, 1980.

Pătruţ, *Nume* = Ioan Pătruţ, *Nume de persoane şi nume de locuri româneşti*, Bucureşti, EŞE, 1984.

Pătruţ, OR = Ioan Pătruţ, *Onomastică românească*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980.

Pătruţ, *Studii* = Ioan Pătruţ, *Studii de limba română şi slavistică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1974.

Petrişor, *Ciudanoviţa* = Marin Petrişor, *Graiul de la Ciudanoviţa* (valea Caraşului), „Philologica", I, Bucureşti, EA, 1970, p. 85-101.

Petrovici, SDT = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie şi toponimie*, Bucureşti, EA, 1970 (volum îngrijit de I. Pătruţ, B. Kelemen şi I. Mării).

RČM = *Rečnik mesta*. Kraljevina, Srba, Hrvata i Slovenaca, I-II, Belgrad, 1925.

RJA = *Rječnik hrvatakoga ili srpskoga jezika*, t. I-XVIII, Zagreb, 1880-1960.

Skok I-III = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, t. I-III, Zagreb, 1971-1973.

BDD-A6456 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)

SO = *Studii de onomastică*, I-V, Cluj-Napoca, 1976-1990.
Suciu I-II = Coriolan Suciu, *Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania*, I-II, Bucureşti, EA, 1967, 1968.
Tomici, *Onomastica* = Mile Tomici, *Onomastica sârbilor şi a croaţilor din România*, Bucureşti, EA, 2006.

OIKONIMES SLAVES DE LA REGION DU BANAT, D'ORIGINE ANTHROPONYMIQUE

(Résumé)

L'auteur démontre qu'une partie des oiconymes slaves du Banat ont une origine anthroponymique. Ces oiconymes proviennent soit de la forme complète des noms laïques ou religieux, soit de la forme hypocoristique de ces noms. Ce type de noms indique le propriétaire du terrain ou le fondateur de la communauté. La plupart d'entre eux sont formés à l'aide des suffixes adjectivaux possessifs.

L'article commence avec les oiconymes d'origine anthroponymique dérivés avec les suffixes ***-ov-/-ev-*** et leurs composés : ***-ovica***, ***-evac*** (*Blajova*, *Borlova*, *Bratova*, *Ciclova*, *Cliciova*, *Ciudanovița*, *Lucacevăț*, *Lucareț*) et traite ensuite les oiconymes dérivés avec les suffixes ***-in*** (*Berini*, *Bogâltin*, *Butin*, *Jitin*, etc.), ***-inț < -in(ĭ)ci*** (*Balinț*, *Belinț*, *Belotinț*, *Labaşinț*, etc.), ***-j-*** (*Liuborajdea* < *Ljuberajd* + ***-j-****a*, *Radimna* < *Radim* ***-j-****a*), ***-ici*** < ***ić*** < ***itjъ*** (*Agadici*, *Bozovici*, *Cheglevici*, *Divici*, etc.), ***-ac*** < ***-ak*** (*Lupac*) et ***-şnița*** < ***-ştița*** < ****-isk-ica*** (*Bolvaşnița*, *(Valea) Bolvaşnița*, *Petroşnița*).

BDD-A6456 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:18:36 UTC)